

tejerne, der holde Byggeriet tilbage, fordi de ønske paa denne unaturlige Maade at faa Huslejen skruet yderligere i Vejret.

Af de Oplysninger, som findes i Bilagene vedrørende de hidtil ydede Laan, fremgaar det, at Staten intet Tab har lidt paa disse Laan, at det har været solide og gode Foretagender, Statens Penge have været anbragte i, og naar vi foreslaa, at Renten af Laanene ikke maa være lavere end den, Staten selv maa yde, ville vi i Virkeligheden ikke komme til at bringe noget Offer ved at forhøje Laanesummen, men Staten vil gøre mange Mennesker en meget stor Tjeneste. Det er et Forslag, som fortjener at gennemføres, hvad jeg altsaa anbefaler.

Finansministeren (N. Neergaard): Jeg takker for den Velvillie, Udvalget gennemgaaende har vist de af mig stillede Ændringsforslag. Kun paa eet Punkt har der været Uenighed, nemlig om en Bevilling paa $\frac{1}{2}$ Mill. Kr. udover det ifølge Lov af 5. Marts 1909 opførte Beløb til Opførelse af Arbejderboliger. Jeg maa fraraade Vedtagelsen af dette Ændringsforslag, idet jeg mener, at det i det hele er rigtigt at lade de Laanelove, vi have — vi have jo adskillige: Love angaaende Fiskerilaan, Haandværker- og Industrilaan, Udstykningslaan, Husmandsloan og Boliglaan — løbe den Tid, der i Lovene er bestemt. Det er gerne en 4-aarig Periode. Nu er man mere tilbøjelig end før til at forhøje Renten. Det har glædet mig, at Mindretallet ogsaa slutter sig til disse Bestræbelser, idet det har foreslaaet, at Renten ikke i noget Tilfælde sættes lavere end den, Staten selv maa give. Bestræbelsen er altsaa for at forhøje Renten. Ikke desto mindre tror jeg dog, der vil være Enighed om, at det vil skabe en Del Forvirring, hvis man brød ind i de bestaaende Laanelove og forandrede dem i Retning af at forhøje Renten. Jeg tror, at hvis man gjorde det overfor f. Eks. Husmandsloanene, vilde det vække en Del Misfornøjelse. Loven er givet for et vist Aaremaal, og samtlige de interesserede Kredse, der skulle have Gavn af Loven, regne med Loven paa de givne Betingelser. Ligesom man ikke vil forringe Betingelserne for dem, der skulle have Gavn af Loven, mener jeg paa den anden Side, at ogsaa Staten maa have noget sikkert at holde sig til, og man bør ikke, naar man har givet en Lov, der disponerer over Statsmidler i et vist Omfang for en vis Aarrække, midt i Perioden forhøje Beløbet. Det er en Hovedgrundsætning, som

jeg mener, vi maa fastholde baade til den ene og anden Side, og dette alene vilde være tilstrækkeligt for mig til at fraraade Ændringsforslaget.

Jeg skal gøre den enkelte Bemærkning om Forslagets Affattelse, at det forekommer mig, den ikke er heldig, idet det altid vil kunne omtvistes, hvad det er for en Rente, Staten selv maa give. Vi have jo forskellige Laan løbende, baade faste og midlertidige Laan, og det er paa forskellige Rentevilkaar. Jeg antager, at Meningen med Forslaget er den Rente, Staten ved sin sidste Laanetransaktion har maattet give, men det er dog noget mere tilfældigt, og i hvert Tilfælde vilde man neppe kunne vedtage Forslaget i denne Affattelse. Der maatte sættes en bestemt Rentesats, som gennemsnitlig svarer til det, Staten maatte kunne laane til paa nærværende Tid. Der er saa meget mindre Grund, forekommer det mig, til at vedtage dette Ændringsforslag, som Statskassen ikke lider af nogen Overflod, og det i høj Grad er nødvendigt at spare paa Statskassens disponible Midler. Hvis jeg ikke mente, at dette var saa nødvendigt, som det er, var der visse, meget nærliggende Dispositioner over Kassebeholdningen, som jeg i og for sig kunde være meget tilbøjelig til at foretage, for Eksempel den at erstatte det Banklaan, som Frederiks Hospital har i Nationalbanken, med et Laan af Statskassens Midler. Thi det er jo Staten her, som i Virkeligheden maa betale den højere Bankrente. Paa lignende Maade er det med Privatbanerne, idet en Del af dem har maattet gøre Banklaan paa ikke altid meget gunstige Vilkaar; og da Statskassen som Regel er Parthave for Halvdelen i Privatbanerne, kommer Staten her til at lide et Rentetab eller lide et Tab i Indtægt, ved at Omkostningerne gaa for højt op. Jeg nævner det som Eksempler paa ret nærliggende Dispositioner over Kassebeholdningen, hvis vi havde noget at disponere over, men det mener jeg, vi ikke have for nærværende Tid, saa ogsaa denne Grund maa føre til ikke at tiltræde Ændringsforslaget. I øvrigt staa vi jo ikke langt fra en Revision af Loven.

Med 1913—14 udløber den gældende Lov og saa vil der blive Spørgsmaal om en Revision af den, og jeg kan sige, at hvis jeg til den Tid skulde have med Finansministeriet at gøre, og hvis Statens Midler tillade det, vil jeg mene, at det er en saadan Lov, der i det hele har virket saa godt, at man vel kunde gaa til nogle